

Motion till riksdagen 2018/19:759

av **Linda Westerlund Snecker m.fl. (V)**

Brottsoffer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda ett nytt särskilt personsäkerhetsprogram och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Brottsoffermyndigheten bör få i uppdrag att utreda hur många barn som har föräldrar intagna på anstalt och hur stödet till dessa barn kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen om stärkta rättigheter till målsägandebiträde som grundar sig på betänkandet Målsägandebiträdet – ett aktivt stöd i rättsprocessen (SOU 2007:6) och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag till Polismyndigheten att se över hur tillämpningen av 13 a § förundersökningskungörelsen om förmedling av målsägandebiträde kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur utbetalning av brottsskadeersättning kan bli enklare och mindre byråkratisk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta ett helhetsgrepp kring frågan hur EU:s brottsofferdirektiv på bästa sätt ska implementeras och följas i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Rättspolitikerna handlar i grund och botten om trygghet och säkerhet. Trygghet för allmänheten att kunna leva sitt liv i frihet med de mänskliga rättigheter vi har kommit överens om. Trygghet att sent på kvällen kunna gå en promenad utan att det händer någonting. Trygghet i att veta att samhället står upp mot brottslighet och finns där med hjälp och stöd när vi behöver det som allra mest. I dag är det inte alltid så. Det finns ingen myndighet som har övergripande ansvar, insyn och kontrollfunktion i alla de delar

som gäller brottsoffer och alldeles för ofta ”faller personer mellan stolarna” och får inte den hjälp och det stöd som de ska ha rätt till. Det är naturligtvis inte acceptabelt. För att människor ska kunna känna den trygghet de har rätt att känna behöver brottsoffrens rättigheter stärkas ytterligare.

Från att ha legat på en stabil nivå under en tioårsperiod fram till 2014 har den upplevda otryggheten ökat under de senaste åren. Den upplevda otryggheten har inte ett direkt samband med antalet anmälda brott. Däremot är det viktigt att ta människors upplevelse på allvar. Kvinnor och hbtq-personer upplever i betydligt större utsträckning än män otrygghet i offentliga miljöer. Av Brottsförebyggande rådets (Brå) sammanställning av centrala resultat från Nationella trygghetsundersökningen 2017 framgår att 19 procent av befolkningen (16–79 år) uppgett att de känner sig mycket eller ganska otrygga eller att de till följd av otrygghet avstår från att gå ut ensamma sena kvällar. Av kvinnorna är andelen 30 procent, vilket ska jämföras med 9 procent av männen. Det är ett av alla skäl till att rättspolitikerna alltid måste genomsyras av ett feministiskt perspektiv.

Det öppna samhället bygger på demokrati, frihet och respekt för alla människors rätt att forma sina liv så länge man inte inkräktar på sina medmänniskors frihet. Våld och övergrepp kan aldrig accepteras och måste bekämpas oavsett vem som är förövare och vem som är offer och oavsett de bakomliggande motiven. Det är en mänsklig rättighet att slippa utsättas för våld och övergrepp och att få skydd och stöd om så ändå sker.

Under de senaste decennierna har brottsoffers rättigheter i Sverige stärkts. Dock finns det fortfarande brister som beror dels på luckor i lagstiftningen, dels på problem med tillämpningen av gällande lagar och rutiner. Vänsterpartiet anser att bristerna behöver uppmärksammas och åtgärdas för att tillgodose de behov av skydd och stöd som ett brottsoffer kan ha. Förutom vissa lagändringar är utbildningsinsatser en nyckel för att i praktiken uppnå ett starkt och välfungerande skydd för brottsoffer i Sverige.

Polisens särskilda personsäkerhetsprogram

Ett väl fungerande vittnesskyddsprogram är avgörande för att få människor att vittna i syfte att beivra grov brottslighet, men även annan brottslighet. Personer som har betydelse för utfallet i en rättslig process kan få skydd genom polisens särskilda personsäkerhetsprogram. Med det menas till exempelvis någon som vittnar under en rättegång och kan påverka om en misstänkt person fälls för ett visst brott. Det kan också gälla tidigare kriminella som genom att berätta avgörande uppgifter för polisen utsätter sig för risken att bli hotade.

Även personer som arbetar inom exempelvis domstolsväsendet eller inom polisen och måste kunna utöva sitt yrke utan att påverkas av hot eller våld kan ingå i programmet. Bestämmelser om polisens särskilda personsäkerhetsarbete finns i 2 a § polislagen (1984:387) och i förordningen (2006:519) om särskilt personsäkerhetsarbete m.m. Polismyndighetens föreskrift och allmänna råd om särskilt personsäkerhetsarbete reglerar närmare den verksamhet som bedrivs enligt förordningen. Nationella operativa avdelningen (NOA) har det övergripande strategiska ansvaret för verksamheten. NOA kan efter särskilt beslut delegera utförandet av delar av verksamheten till en polisregion. NOA ansvarar även för Nationella brottsoffer- och personsäkerhetsrådet som bereder frågor om verksamhet, uppföljning, utvärdering, metodutveckling och utbildning. Rådet är också ett forum för informationsutbyte och bidrar till att nya arbetssätt och metoder införs på ett enhetligt sätt.

Särskilt personsäkerhetsarbete får bedrivas beträffande vittnen och andra hotade personer i syfte att skydda i första hand personer som lämnar uppgifter i samband med utredningar om allvarlig brottslighet. I förarbetena nämns att särskilt personsäkerhetsarbete ska bedrivas i förhållande till en begränsad krets särskilt hotade personer som har rätt att stadigvarande vistas i landet, i första hand bevispersoner, dvs. misstänkta, tilltalade, målsägande och vittnen, som medverkar i en rättegång eller förundersökning rörande grov eller organiserad brottslighet. Även andra grupper, såsom anställda inom rättsväsendet och s.k. informatörer samt närstående till personer i dessa grupper, kan komma att omfattas av arbetet. Om det finns särskilda skäl avses särskilt personsäkerhetsarbete även kunna bedrivas beträffande andra kategorier. Som exempel nämns bl.a. personer som är utsatta för särskilt allvarliga hot utan anknytning till grov eller organiserad brottslighet, som hot om hedersrelaterade brott. I enstaka fall skulle, enligt regeringen, situationen kunna vara sådan att också en person som utsätts för annat än hedersrelaterat hot om våld från någon närstående skulle kunna omfattas av särskilt personsäkerhetsarbete. Enligt regeringen kan detta bli aktuellt i undantagsfall eftersom det normalt är lämpligare att utforma skyddsarbetet på annat sätt när hotet framställs från någon närstående (bet. 2005/06:JuU36, prop. 2005/06:138). Vänsterpartiet anser att möjligheten för personer utsatta för brott i nära relationer att få skydd ska utökas. Dagens åtgärder är ofta inte tillräckliga.

Genom personsäkerhetsprogrammet kan s.k. bevispersoner få hjälp med bl.a. sekretesskyddade personuppgifter, fingerade personuppgifter, personskydd, flytthjälp inom Sverige och utomlands samt ekonomiska medel i syfte att ersätta förlorad inkomst och egendom. Bevispersonen måste i sin tur följa en rad regler som myndigheten ställt upp, exempelvis gäller omfattande begränsningar av bevispersonens kontakt med anhöriga, rätt att vända sig till media etc. men det kan också gälla sådant som vilka jobb personen får söka och var personen får bo. Dessvärre finns det en rad problem och brister i dagens vittnesskydd. Till exempel är myndighetens beslut inte skriftligt och går inte att överklaga för den enskilde bevispersonen. I en situation där en person som fått lämna hela sitt gamla liv bakom sig för att ingå i programmet kan det leda till att hen blir helt utlämnad till myndigheten, helt utan insyn, rättssäkerhet eller möjlighet till prövning av beslut under tiden i programmet. Det vore lämpligt om målsägandebiträde eller annan stödperson med lämplig kompetens har mandat att hjälpa bevispersonen i kontakten med myndigheten. Vänsterpartiet anser att vittnesskyddet behöver moderniseras och uppdateras. Vidare behöver villkoren för de personer som ska ingå i det särskilda personsäkerhetsprogrammet bli tydligare.

Regeringen bör därför utreda ett nytt särskilt personsäkerhetsprogram. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Barn som har föräldrar på anstalt

Enligt Kriminalvården lever runt 30 000 barn i dag med någon förälder som sitter i fängelse eller som finns inom frivården. Beräkningar som tagits fram av organisationen Barn och ungdom med förälder/familjemedlem i fängelse (BUFFF) tyder på att siffran kan vara ännu högre. För de flesta barn innebär ett frihetsberövande en separation från en viktig vuxen, vilket troligtvis påverkar barn på ett annat sätt än andra former av föräldraförlust. Barn blir ofta förvirrade över sina känslor och osäkra på hur de ska sörja förlusten av en förälder som visserligen fortfarande lever men som är fysiskt frånvarande. Det unika för barn till frihetsberövade jämfört med andra barn som förlorar

en förälder är att deras förlust är associerad med stigma och skam. För att undvika stigmatisering är det vanligt att familjer till intagna håller situationen hemlig, i många fall även för barnen. Barn som har en förälder i fängelse löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa, egen kriminalitet och framtida utanförskap.

Enligt 5 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (PSL) finns det en skyldighet för vården att särskilt beakta barns behov av information, råd och stöd när en förälder eller någon annan som barnet bor med vårdas för missbruk, psykiatriska problem, allvarlig sjukdom eller oväntat avlider. Inom de rättsvårdande myndigheterna finns däremot inte denna skyldighet.

Kriminalvården tar ansvar som myndighet för att barnet ska kunna ha kontakt med en anstaltsplacerad förälder, förutsatt att det är till barnets bästa. Kriminalvården arbetar på ett positivt sätt för att bevara föräldraskapet även under anstaltsperioden. Det finns bl.a. specialanpassade familjerum med övernattningsmöjligheter och hemsidan Insidan som riktar sig till barn med en frihetsberövad förälder. Ett stort problem är att det under hela rättsprocessen, men framför allt under häktningsperioden, endast finns små möjligheter för barn att ha kontakt med en häktad förälder. Socialtjänsten har också ett ansvar för dessa barn och det finns även ideella verksamheter som erbjuder hjälp. Stödets omfattning varierar dock mellan olika delar av landet. Ett grundläggande problem är att det saknas en myndighet som tar ett helhetsansvar för dessa barn. Detta gör att många barn och deras familjer inte får nödvändig hjälp då de riskerar att ”falla mellan stolarna” på involverade myndigheter.

Brottsoffermyndigheten bör få i uppdrag att utreda hur många barn som har föräldrar intagna på anstalt och hur stödet till dessa barn kan förbättras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Stärkt rätt till målsägandebitråde

I lagen (1988:609) om målsägandebitråde anges att målsägandebitråde ska förordnas när en förundersökning inletts eller återupptagits. Målsägandebiträdet förordnas av domstolen och ska ta till vara målsägandens intressen i målet samt lämna stöd och hjälp till hen. Målsägandebiträdet har rätt att närvara vid förhör med målsäganden och ska informera hen om hur en förundersökning och, i fall åtal väcks, hur en rättegång går till. Målsägandebitråde ska förordnas vid sexualbrott (6 kap BrB) om det inte är uppenbart att målsäganden saknar behov av det. Vidare vid brott mot liv och hälsa och mot frihet och frid som kan ge fängelse (3, 4 kap BrB) samt vid vissa fall av försök, förberedelse eller stämpling till rån och grovt rån (8 kap 5, 6 §§ BrB). Även vid andra brott som kan ge fängelse ska målsägandebitråde förordnas om det med hänsyn till målsägandens personliga förhållanden och övriga omständigheter kan antas att målsäganden har ett särskilt starkt behov av ett sådant biträde. Enligt förundersökningskungörelsen 13 a § ska brottsoffret så snart som möjligt underrättas om de regler som gäller för förordnande av målsägandebitråde eller meddelande av kontaktförbud samt om vilka skyddsåtgärder som finns och om möjlighet till alternativt boende för de fall brottet är sådant att dessa bestämmelser är tillämpliga.

Regeringen gav i februari 2005 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av lagen (1988:609) om målsägandebitråde (dir. 2005:19). Utredningen överlämnade i januari 2007 betänkandet Målsägandebiträdet – ett aktivt stöd i rättsprocessen (SOU 2007:6). Betänkandet har remissbehandlats. Utredningens förslag om kompetenskrav för målsägandebiträden och begränsningar för målsägandebiträdet att sätta någon annan

i sitt ställe behandlades av regeringen i propositionen Mer ändamålsenliga bestämmelser om rättsliga biträden 2017/18:86. Regeringen valde dock att inte gå vidare med utredningens övriga förslag om stärkta rättigheter till målsägandebitråde. Vänsterpartiet står bakom de nyligen genomförda lagändringarna för ett mer effektivt och ändamålsenligt utnyttjande av resurserna när det gäller rättsliga biträden. Bland annat har riksdagen inför skärpta kompetenskrav för målsägandebiträden och krav på rättens tillstånd för att ett sådant biträde ska få sätta någon annan i sitt ställe (prop. 2017/18:86). Vänsterpartiet anser dock att även de övriga förslagen i utredningen bör genomföras i syfte att stärka brottsoffers rätt.

Dessvärre brister ibland polisen när det gäller förmedlingen av målsägandebitråde till brottsoffret. Enligt Brottsofferjourernas riksförbund (BOJ) visar en rad tidigare undersökningar att brottsoffer inte fått informationen och detta innebär att målsägandebitråde inte har förordnats i den utsträckning som det borde eller att det har förordnats sent i rättsprocessen (se remissvar på SOU 2007:6, BOJ 2007-06-11). Tyvärr finns det inget som tyder på att förmedlingen börjat fungera bättre sedan dessa undersökningar gjordes.

I betänkandet (SOU 2007:6) föreslår utredningen bl.a. en obligatorisk rätt till målsägandebitråde för sexualbrottsoffer med en behovsprövning bara i de fall där offret har utsatts för sexuellt ofredande. Vidare föreslås en ny bestämmelse om målsägandebitråde för barn vid grövre brottslighet. När det finns misstanke om att ett barn har utsatts för ett brott med fängelse i straffskalan ska ett målsägandebitråde förordnas. Barns utsatthet gör att barnets intressen bör tas till vara av en företrädare som enbart har till uppgift att lyssna på och stötta och vägleda barnet under förundersökning och rättegång. Utredningen föreslår även att åklagarna ska förordna målsägandebiträden under förundersökningen. Detta p.g.a. att åklagaren har bäst kännedom om utredningen och därför har de bästa förutsättningarna för att fatta beslut om förordnande av målsägandebitråde (Målsägandebiträdet – ett aktivt stöd i rättsprocessen SOU 2007:6).

Vänsterpartiet anser att utredningens förslag ovan skulle leda till en väsentligt starkare skydd för de människor som utsätts för brott.

Regeringen bör därför återkomma med förslag till riksdagen om stärkta rättigheter till målsägandebitråde som grundar sig på betänkandet Målsägandebiträdet – ett aktivt stöd i rättsprocessen SOU 2007:6. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet anser att det är viktigt att alla som har rätt till ett målsägandebitråde också får det. Det är därför centralt att rutinerna kring förmedlingen inte brister. Förmedlingen av målsägandebitråde måste prioriteras av polisen redan under det inledande förundersökningsstadiet, förslagsvis i samband med att polisanmälan görs.

Regeringen bör därför ge i uppdrag till Polismyndigheten att se över hur tillämpningen av förundersökningskungörelsen 13 a § om förmedling av målsägandebitråde kan förbättras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Enklare regler för brottsskadeersättningen

Om en dömd gärningsperson inte kan betala skadeståndet och brottsoffret inte har någon försäkring som täcker skadan kan hen i vissa fall få ersättning från staten, s.k. brottsskadeersättning. För att hen ska kunna få brottsskadeersättning måste brottet polisanmälas. Brottsoffret måste också ha undersökt de andra möjligheterna till

ersättning. Brottsskadeersättning kan inte beviljas om brottsoffret redan har fått full ersättning genom skadestånd eller från sin försäkring.

Ansökan om brottsskadeersättning ska skickas in till Brottsoffermyndigheten inom tre år efter att brottet begicks, förundersökningen lades ned eller domen efter rättegången ”vann laga kraft” och inte längre kan överklagas.

Barn som utsatts för brott har alltid rätt att ansöka om brottsskadeersättning till sin 21-årsdag. Dagens förfarande kan upplevas som krångligt och onödigt byråkratiskt av de personer som utsatts för brott. I Norge tillämpas en modell där ansökan om brottsskadeersättning sänds direkt till motsvarigheten till Brottsoffermyndigheten. Myndigheten gör sedan en bedömning om brott har skett och om så är fallet göra en utbetalning direkt till brottsoffret. Brottsoffermyndigheten (staten) driver sedan in skadeståndet från gärningspersonen. Denna modell innebär att brottsoffer får ersättning snabbare. Vänsterpartiet anser att det är av stor vikt att utformningen av systemet med brottsskadeersättning inte försvårar för människor som utsatts för brott att erhålla ersättning.

Regeringen bör därför utreda hur utbetalning av brottsskadeersättning kan bli enklare och mindre byråkratisk. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

EU:s brottsofferdirektiv

EU:s brottsofferdirektiv trädde i kraft i november 2012. Det syftar till att garantera att brottsoffer får lämplig information, stöd och skydd samt att de kan medverka vid straffrättsliga förfaranden. Under våren 2014 presenterade regeringen genom proposition 2014/15:77 Genomförande av brottsofferdirektivet ett antal förslag på lagändringar m.m. för att Sverige ska leva upp till de krav som direktivet uppställer. Bland annat ändrades reglerna om tolkning och översättning åt målsägande i brottmål. Dessutom stärktes rätten till information genom att målsäganden alltid kan begära att bli underrättad om tidpunkt och plats för sammanträden inför rätten. Lagändringarna trädde i kraft i november 2015. Vänsterpartiet är i stora delar positivt till de förändringarna men anser inte att dessa till fullo motsvarar vad som krävs i direktivet (se vår följdmotion 2014/15:3063 med anledning av prop. 2014/15:77 Genomförande av brottsofferdirektivet). Vi beklagar att regeringen i anslutning till utredningen av direktivet inte tog ett större grepp kring brottsoffers rättigheter i Sverige och närmare utredde vilka förbättringar som krävs på området, inte bara för att leva upp till direktivets standard. I direktivet framgår det dessutom uttryckligen i skäl 11 att medlemsstaterna får utvidga de rättigheter som fastställs i direktivet för att tillhandahålla en högre skyddsnivå. Flertalet av artiklarna i brottsofferdirektivet är formulerade utifrån ett rättighetsperspektiv och vi anser att det behöver finnas motsvarande formuleringar i svensk lag, dels för att säkerställa att såväl brottsoffer som alla berörda inom rättsväsendet ska känna till dem. dels för att ett brottsoffer ska kunna hävda sina rättigheter. I dag anges det exempelvis inte någonstans i lagstiftningen att polis, åklagare eller domstol måste anpassa och ta hänsyn till personer med funktionsnedsättningar.

Vänsterpartiet anser att Sverige inte bör nöja sig med att leva upp till miniminivåer, utan bör ha en högre ambition och göra mer för att säkerställa brottsoffers rättigheter. Här nedan följer delar av vår kritik av det svenska genomförandet av brottsofferdirektivet.

Barn som brottsoffer

I direktivet anges särskilt (artiklarna 22–24) att det ska säkerställas att barnets bästa kommer i främsta rummet när brottsoffret är ett barn. Barn presumeras enligt artikel 22 vara brottsoffer med specifika skyddsbehov som alltid ska genomgå en individuell behovsbedömning. Medlemsstaterna ska enligt artikel 24 säkerställa att barn som är brottsoffer kan komma i åtnjutande av ytterligare skyddsåtgärder. Vänsterpartiet anser att de genomförda ändringarna inte i tillräcklig grad uppfyller det barnorienterade förhållningssätt som direktivet kräver. Barn som själva utsatts för brott av sin vårdnadshavare eller partner till vårdnadshavare ska enligt gällande rätt få en särskild företrädare. Den särskilda företrädaren ska i vårdnadshavarens ställe ta till vara barnets rätt under såväl förundersökningen som rättegången. På samma sätt anser vi att det är rimligt att även barn som bevittnat våld mot närstående ska ha en möjlighet att få en särskild företrädare, en objektiv vuxen person, som kan tillgodose barnets rättigheter i en rättsprocess. Det bör därför utredas om även dessa barn ska omfattas av lag (1999:997) om särskild företrädare för barn. Enligt vår mening skulle det höja utsatta barns ställning som brottsoffer och ge ökad möjlighet till upprättelse. Dessutom skulle en rätt till särskild företrädare öka barnets möjlighet att få ett individanpassat stöd.

Föreskrifter som omfattar barn som upplever våld finns inom socialtjänstens område men behövs även inom polisen. Det råder stora regionala skillnader i hur barn uppmärksammas och hur deras behov tillgodoses i polis och åklagares arbete.

Vänsterpartiet anser även att det bör uppdras åt Polismyndigheten att meddela särskilda föreskrifter som syftar till att tillgodose behov och rättigheter hos våldsutsatta barn inklusive barn som upplever våld i nära relation och som införs i förundersökningskungörelsen. Sådana föreskrifter bör även innehålla förfaringssätt vid upprättandet av en polisanmälan, anmälan till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa, skyldighet samt tillvägagångssätt gällande skyddsbedömning och konsekvensanalyser, bemötandefrågor samt hur information ska lämnas till barnet.

Fortbildning i bemötandefrågor

Medlemsstaterna ska enligt artikel 25 i EU:s brottsofferdirektiv säkerställa att tjänstemän som kan förväntas komma i kontakt med brottsoffer, exempelvis poliser och domstolspersonal, får både allmän och specialiserad utbildning på en nivå som är anpassad till kontakten med brottsoffer, i syfte att öka deras medvetenhet om brottsoffers behov och göra det möjligt för dem att behandla brottsoffer på ett opartiskt, respektfullt och professionellt sätt (Ds 2014:14). I samband med behandlingen av regeringens proposition Genomförande av brottsofferdirektivet framfördes kritik av flertalet remissinstanser, såsom RFSL, Handikappförbunden och Rädda Barnen, gällande rättsväsendets bristande bemötande av brottsoffer. Trots det föreslogs inga ändringar i den aktuella propositionen. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på åtgärder för att stärka fortbildningsinsatserna av rättstillämpare i syfte att säkerställa att brottsoffer bemöts på ett respektfullt, professionellt och icke-diskriminerande sätt.

Brottsoffer med särskilda behov

Medlemsstaterna ska enligt artikel 3 i direktivet vidta lämpliga åtgärder för att hjälpa brottsoffren att förstå och att bli förstådda fr.o.m. den första kontakten och vid alla

ytterligare nödvändiga kontakter med en behörig myndighet i samband med ett straffrättsligt förfarande, även när den myndigheten lämnar information. Kommunikationen med behöriga myndigheter ska ske på ett enkelt och begripligt språk, där hänsyn tas till brottsoffrets personliga egenskaper och eventuellt funktionshinder som kan påverka förmågan att förstå eller bli förstådd. Vänsterpartiet anser att det behövs ytterligare åtgärder för att behoven för brottsutsatta med funktionsnedsättning ska tillgodoses. Direktivets artikel 3 om rätten att förstå och bli förstådd är viktigt och utgör ett slags portalbestämmelse som även får betydelse för andra delar av direktivet. Motsvarande rättigheter bör därför finnas uttryckligt lagfästa i svensk rätt.

Information och stöd till brottsoffer

Direktivet uppställer enligt artikel 18 krav på att medlemsstaterna ska begränsa risken för sekundär och upprepad viktimisering vid bl.a. myndighetskontakt, krav som vi inte anser att Sverige uppfyller. Den tid det tar för brottsoffer och deras anhöriga att få kontakt med en kommunal stödsinsats varierar och skiftar kraftigt över landet. Vi ser även allvarligt på att sedan polisens omorganisation 2015 har antalet brottsoffer som får stöd från Brottsofferjouren (BOJ) minskat kraftigt. Det beror på att antalet förmedlade ärenden från polisen till BOJ har sjunkit. På flera håll fungerar polisens förmedling bra, men ambitionsnivån och förutsättningarna måste generellt sett höjas för att alla brottsutsatta ska ha lika goda möjligheter till stöd oavsett var i landet de bor. Enligt förundersökningskungörelsen 13 a § ska polisen bl.a. informera ett brottsoffer om vilka myndigheter, organisationer och andra som kan lämna stöd, hjälp och vård. Skrivningen kan uppfattas som att det är frivilligt för polisen att förmedla kontakten. Men enligt artikel 8 i EU:s brottsofferdirektiv ska medlemsstaterna underlätta för den behöriga myndighet till vilken anmälan gjordes och andra berörda enheter att hänvisa brottsoffer till stödverksamheter för brottsoffer, vilket tydliggör att det inte är en frivillig uppgift.

En annan allvarlig brist är bristen på skyddade boenden och riskbedömningen för ärenden där hbtq-personer söker skydd hos socialtjänst. Insatserna för hbtq-personer behöver utökas och målgruppen måste inkluderas i fler begrepp, såsom partnervåld och hedersrelaterat våld.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts bör regeringen ta ett helhetsgrepp kring frågan hur EU:s brottsofferdirektiv på bästa sätt ska implementeras och följas i Sverige. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Linda Westerlund Snecker (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Karin Rågsjö (V)

Jon Thorbjörnson (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Maj Karlsson (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jessica Thunander (V)

Jessica Wetterling (V)